

Хмельницкий Богдан Михайлович

О жизни Богдана

Хмельницкого до 1647 года известно очень мало. Местом рождения считается Суботов, в качестве года рождения указывают либо 1595 (вычислен по сведениям венецианского посла Николо Сагредо, который в 1649 году писал в своём рапорте в венецианскую сеньорию, что Хмельницкому 54 года.) либо 1596 год.

Наиболее распространённой является версия, что Богдан Хмельницкий происходил из шляхетского рода (герба «Сырокомля»).

Своє навчання Хмельницький почав у київській братській школі (що видно з його скоропису), а після її закінчення вступив в Єзуїтський колегіум в Ярославі, а потім, слідчо, і у Львові. Характерно, що оволодівши мистецтвом риторики і твори, а також досконало польською мовою і латиною, Хмельницький не перейшов у католицтво і залишився вірним батьківській вірі (тобто православ'я). Пізніше він напише, що єзуїти не змогли дістатися до самих надр його душі. За його словами йому не коштувало праці витиснути з себе їх проповіді і залишитися вірним рідній вірі. Хмельницький побував у багатьох європейських країнах.

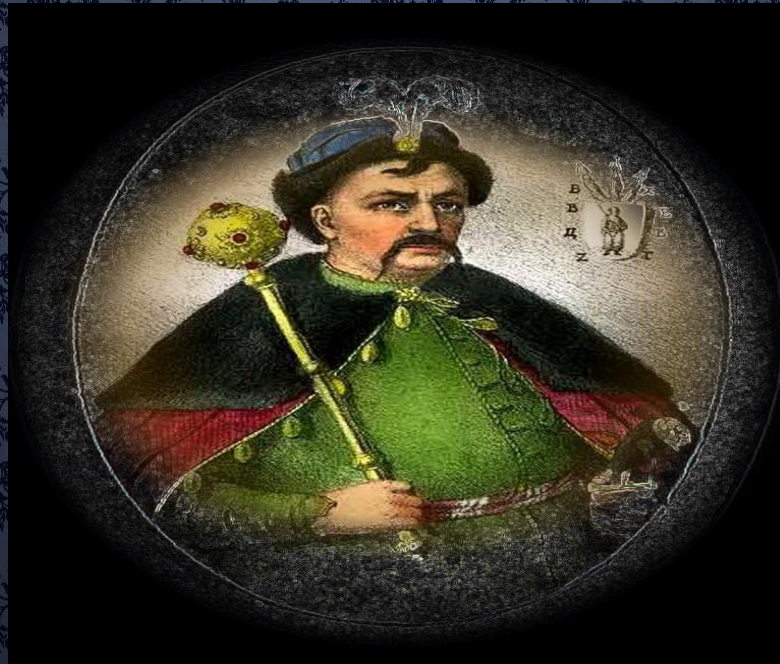
З кінця 1620-х років починає активно брати участь у морських походах запорожців на турецькі міста (кульмінацією цього періоду став 1629 рік, коли козакам вдалося захопити предместья Константинополя). Після довгого перебування на Запоріжжі Хмельницький повернувся до Чигирина, одружився на Ганні Сомковне (Ганна Сомко) і дістав уряд чигиринського сотника. В історії послідували потім повстань козаків проти Польщі між 1630 і 1638 роками ім'я Хмельницький не зустрічається. Єдине його згадка у зв'язку з повстанням Павлюка 1637-1638 року — капітуляція повсталих була писана його рукою (він був генеральним писарем у повсталих козаків) і підписана ним і козацькою старшиною. Після поразки знову зведений в ранг сотника.

Битва при Корсуні, травень 1648 р.

Хмельницький рушив до Корсуню, де стояло польське військо, під проводом польного і великого коронних гетьманів Калиновського і Миколи Потоцького. 15 травня Хмельницький підійшов до Корсуню майже в той самий час, коли польські полководці отримали звістку про поразку поляків при Жовтих Водах і не знали ще, що робити.

Хмельницький підіслав до поляків козака Микиту Галагана, який, віддавшись в полон, запропонував себе полякам у провідники, завів їх у лісову гущавину і дав Хмельницькому можливість без праці винищити польський загін.

На другий день нового 1649 р. Хмельницький тріумфально в'їхав через Золоті Ворота до Києва, який вітав його передзвонами церков, гарматними пострілами і тисячними натовпами народу. Студенти Київської академії вітали його в декламаціями як Мойсея, Богом даними (гра слів з ім'ям Богдан) визволителем від польської неволі українського народу.

Його зустрічали Єрусалимський патріарх Паїсій і Київський митрополит Сильвестр Косов. Через кілька днів патріарх у Софіївському соборі відпустив всі справжні і майбутні гріхи і заочно обвінчав гетьмана з Мотреной (Оленою Чаплинської) і під гарматні постріли благословив на війну з поляками.

Переговори, розпочаті в Замості, тривали в Києві на початку 1649 р.

Перед переговорною комісією постав «новий» Хмельницький

Із щоденника польського посольства видно, як Хмельницький швидко перетворювався від прихильника «козацької автономії» на землях Наддніпровщини, визволителя від польської неволі всього руського народу між Львовим, Пагорбом і Галичем.

Перемоги Хмельницького при Жовтих Водах і під Корсунем викликали загальне повстання українського населення Речі Посполитої проти поляків. Селяни і городяни кидали свої оселі, організовували загони і влаштовували дикі погроми полякам і євреям

Хмельницький давно вже переконався, що Гетьманщина не може боротися одними своїми силами. Він завів дипломатичні відносини зі Швецією, Османською імперією та Московським Царством. Ще 19 лютого 1651 року земський собор у Москві обговорював питання про те, яку відповідь дати Хмельницькому, який тоді вже просив царя прийняти його під свою владу; але собор, мабуть, не прийшов до певного рішення. До нас дійшло тільки думку духовенства, яке надавало остаточне рішення волі царя. Цар Олексій Михайлович послав до Польщі боярина Рєпніна-Оболенського, обіцяючи забути деякі порушення з боку поляків мирного договору, якщо Польща помириться з Богданом Хмельницьким на засадах Зборівської угоди.

Після присяги Хмельницького і старшин, вручає гетьману царський прапор, булаву і символічну одяг, Бутурлін виголосив промову. Бутурлін вказував на походження влади царів від влади св. Володимира; представляв Київ як колишню царську/княжу столицю; підкреслював заступництво і протекцію з боку царя Війську Запорозькому. Передаючи гетьману одяг (ферезию), Бутурлін зазначав символізм цієї частини царського пожалування

Зовнішність і риси характеру

Хмельницький був активним, твердим і владним, раптово змінювалися періодами, коли Хмельницький ставав сонним і втомленим. З віком напади депресії ставали тривалішими, зростала його підозрілість, навіть у ставленні до друзів і соратників.

Гетьман благоволив до освіченим людям, любив з ними розмовляти, надавав підтримку Київської академії. Судячи з листів та універсалів, які гетьман писав або диктував особисто, Хмельницький добре володів епістолярним жанром. Гетьман читав мало, любив народну поезію і народну музику, сам грав на бандурі, любив веселе застілля, був привітним господарем. Їв просту їжу, пив горілку й мед.

Хмельницький вважався знавцем зброї і коней. В урочисті моменти, одягав на себе церемоніальне вбрання, в інший час одягався просто. Його спосіб життя не особливо відрізнявся від способу життя рядових козаків, покої Хмельницького були обставлені простими меблями. В головах гетьманської ліжка висів лук і шабля. Гетьман був хорошим оратором, — у своїх промовах гетьман використав народні приказки та яскраві приклади з повсякденного життя.

Визначення дня смерті Хмельницького довго викликало розбіжність.

Тепер встановлено, що він помер 27 липня (6 серпня) 1657 року від крововиливу в мозок (інсульт) у Чигирині, похований поруч з тілом його сина Тимоша в селі Суботіві, в збудованій ним самим кам'яної Іллінської церкви, що існує до теперішнього часу. Відчувши деяке полегшення, гетьман закликав до себе близьких. «Я вмираю, — прошепотів він, — поховайте мене у Суботіві, яке я придбав кривавими працями і яке близьке моєму серцю». У 1664 році польський воєвода Степан Чернецький спалив Суботів і велів викопати прах Хмельницького і його сина Тимоша і викинути тіла на «поталу» з могили.

